

Karel Makoň

Utrpení a láska

1936

Autor zakazuje jakékoliv úpravy textu (včetně gramatických)

Dopis, který napsal svému trpícímu bratru Richardu Lisému Karel Makoň v Plzni v červnu roku 1936

Předmluva

Jde o soukromý dopis panu Richardu Lisému, který dlouhá léta trpěl v plzeňském chorobinci. Zemřel tam smířen s Bohem roku 1943 ve věku 58 let.

Má-li mít čtenář z dopisu nějaký užitek, musí znáti, komu vlastně původně a jedině byl určen a za jakých okolností a vývojových podmínek ten člověk žil.

R. L. pocházel z vážené plzeňské rodiny, ale jak bohatství tak postavení jeho rodiny bylo mu málo platné, když se narodil mrzákem, který se velmi těžko pohyboval. V mládí však přesto jakž takž mohl u svých příbuzných zastávati číšnické zaměstnání a puzen touhou poznati svět, dostal se dokonce až do Paříže.

V pozdější době se však jeho pohyblivost značně snížila. Když se změnily také ještě poměry v rodině, dostal se zároveň se svým slabomyslným dvojčetem, se sestrou, do plzeňského chudobince. Musel pozorovat jak ochrnutí dolních končetin pomalu postupuje a zachvacuje celou nervovou soustavu. Později po dlouhá léta každý pohyb vykonával s takovým napjetím, že se zdálo, jakoby k pouhému přiložení hrnčku k ústům potřeboval nadlidskou námahu.

Dostavila se k tomu velká nervová podrážděnost; jeho neopatrné výroky v době války odradily většinu jeho přátel, takže jej málokdo navštěvoval až do posledka.

Při tom měl zlaté srdce a těžce snášel i pouhý pohled na utrpení druhých lidí. V té chvíli zapomínal na vlastní a přál si z celého srdce býti nápomocen bližnímu jak jen to bylo možné. Prosil Boha o to neustále, ale bylo mu té milosti dopřáno jen velmi málo. Přece však jeho vzácný smysl pro spravedlnost ušetřil mnohému chovanci Federmayerova ústavu v Plzni všelijakou újmu.

Jeho náboženský cit zaplál nejkrásnějším způsobem pokaždé, jak jen se mu třebas málo ulevilo nebo jak jen mu bylo dopřáno někomu prospěti. Neslyšel jsem nikoho tak blahořečiti Bohu, jako právě jej. Když však utrpení trvalo příliš dlouho,

přepadlo jej zoufalství a tu zase přecházel k pravému opaku modlitby a pomýšlel dokonce na sebevraždu. K tomu se vztahují mnohé výroky v tomto dopisu.

K náboženskému myšlení byl přiveden spiritisty a jako mnozí z nich věřil na převtělování. V jedné spiritistické seanci se dozvěděl o svém domnělém předešlém životě. Podle špatností, které tehdy napáchal, se domníval, že si zaslouží ještě daleko horšího trestu, než život mrzáka. To mu sice přinášelo jakousi větší vyrovnanost a trpělivost, na druhé straně však jej tato víra zbavovaly víry daleko prospěšnější, a to víry v lásku a milosrdenství Boží.

Na jeho příkladu se ukázalo, že víra v odplatu a reinkarnaci nemůže nikdy zastoupiti a nahradit víru v lásku Boží. Takový člověk se obvykle tíže připoutává k Bohu a je-li trestán, laje kruté spravedlnosti Páně. Všimněte si téže, že v tomto dopisu je pouze otupován nejostřejší hrot způsobu myšlení pana R. L., poněvadž nebyl-li schopen přijmouti něco nového, bývalo by neúčelné bořit staré. Tedy celý obsah dopisu je diktován několikaletou zkušeností co lze se zmíněným trpítelem počít a kde je třeba těch nejnutnějších oprav.

Po tomto úvodu bylo lze opsat dopis bez nejmenších oprav, protože inteligentní čtenář přijme obsah s výhradami, danými výjimečným postavením pana R. L. a jeho velmi omezenou možností býti činným ve prospěch bližních. Uváží-li každý, že pan R. L. nemohl ani psát, protože neudržel pera v ruce, nebude vlivem zde uložených vývodů, podceňovat bohulibou činnost milosrdenství, se kterou však dotyčný žalostně pohořel pro svůj tělesný a nervový stav. Takže bylo nutné odkázati jej do příslušných mezí, aby byl ušetřen dalších zklamání. Avšak právě nyní ve válce se setkáváme na každém kroku s lidmi, kteří přes to, že mají obě ruce a nohy zdravé, nemohou pomoci ani svým nejbližším, jsouce od nich odděleni. A to je právě poselství p. Lisého: "Všichni jste v ruce Božích a čím více se sami dovedete odevzdávat do vůle Boží, tím více přibližujete pomoc vašim trpícím."

Co zmohou lidské ruce proti poznání božímu a jak jsme všichni bezbranní, když všude vládne nepoznalost a když si vnitřně neuvědomujeme bratrství všech lidí. Ukázalo se, že nestačí o tom vědět z knih, ale že je třeba to umět cítit. To však dokážeme jen tehdy, když se všichni spojíme v Bohu, který je jediným naším společným Otcem. Bojovat o toto spojení každý den, znamená bojovat o lepší příští celého světa. Všechny zevní

prostředky se ukázaly býti neúčinnými a slabými, celá naše vzdělanost, celý technický pokrok, všechny snahy státníků byly bezmocné před furíí války, jelikož lidé jasně nepocitují bratrství všech duší. Všichni kdo proklínají poměry, připadají mně jako mrzák připoutaný k lůžku, který nevraždí právě jen proto, že je na lůžku. Zreformujme sebe a zhasne náš hněv, kterým se právě živí plameny všech válek a lidského utrpení.

Od p. Lisého jsem se učil skromnosti. Před ním jsem si musel ustavičně uvědomovat, jak málo si vážím milosti Boží, ba jak si ji vážím daleko méně než p. Lisý. Kolik chvalořečí bych já musel pronést za své zdraví, kolik dobra bych já musel vykonat, abych se mohl vyrovnat p. Lisému, který přece jen na Pána nezapomínal a vždycky se k němu znovu a znovu vracel. Které mé utrpení se vyrovná jeho utrpení, co bych asi já dělal na jeho místě, zda bych Boha úplně nezavrhl? Zdálo se sice povrchnímu divákovi, že dával Bohu málo, ale dával z mála, a proto dával daleko více než kdokoliv z nás. Nutil-li jsem jej přesto, aby dal více, byla to zčásti moje nevědomost, ale větší měrou mě k tomu vedla právě opravdová touha p. Lisého se polepšiti, která nikdy neutuchala a byla mi vzorem, na který nebudu moci nikdy zapomenout.

Tento dopis u mě objevili dva přátelé a mínili, že by mohl i přes mé osobní zaměření někomu prospěti. Doufám, že z milosrdenství Božího se to může stát.

Opatřeno úvodem a opsáno ve dnech 5. až 10. února 1945

Karel Makoň

Úvodní slovo

Motto:

*"Takto mluví prvý a poslední,
který byl mrtev a ožil: Zná
tvou píseň a chudobu. Neboj
se toho, co máš trpěti...
Bud' věrný až do smrti a dám
ti věnec života. Kdo má ucho*

*necht' poslechne co Duch říká
církvím. Vítězi nebude
ublíženo druhou smrtí."*

Ze Zjevení sv. Jana II, 8-11

*"I kdybys byl největším zločincem
mezi lidmi nespravedlivými,
přeplavíš se přes
oceán všech hříchů na loďce
Poznání."*

Bhagavad Gita IV. 36.

Otče zhlédni na duši, která úpí v okovech své nevědomosti a musí trpěti proto, že chceš, aby nebyla nevědomá a milovala Tě jako Ty jí.

Ukaž jí, že nechceš od ní nic než lásku a že čím dříve Tě pochopí, tím spíše budeš zbavena všech okovů, které ji tolik tísní.

Spoléhám se na Tvou sílu a na Tvé milosrdenství, že mi vložíš do pera slova, která by nebyla jen útěchou v utrpení, ale Tvou silou, na níž je jediné spolehnutí. Ať zavane z každé řádky Tvá vůle a láska, Tvůj duch, který oživuje a Tvá milost, která se sklání k tisíckrát chybivšímu.

Předesílám ještě modlitbu velikého milovníka Božího, sv. Jana z Kříže:

*"Kde Pane dlíš, kams odešel
a duši mou jsi nechal zde
tak opuštěnou, ztrápenou?"*

*Napřed jsi ji zranil láskou
svou a jedním krásným
okem svým, pak poraněnou
zanechal.*

Bez Tebe sténá, usedá, po

*Tobě marně volá, lká:
Má lásko, vrať se vrať
se nazpět.*

*O ztiš mé boje, útrapy, Ty
jediný to dovedeš můj Jezu
Mistře milený. Zavítej
opět v duši mou a zrak
můj, slzou zrosený,*

*Tvým pohledem zas zaplesá
v Tvém pohledu se bude pást
Tvé světlo zjasní líce mé
a v náruč svou mě přiviň zas."*

Jak si počínati v zármutku

Motto: Lukáš VII., 36 - 50

Přečtete si napřed předeslané motto, třeba je dobře znáte. Ale nestačí znát, nýbrž vzít si něco ze svého vědění, použít svých znalostí v životě.

Láska naše k Bohu by měla být vždy láskou oné hříšnice kajícím plačící u nohou Kristových. Zatím jsme jako farizej, který posuzoval činy Kristovy, a hned si řekl: "Jaký to může být prorok, když nechá přistoupiti k sobě tuto hříšnici a nepozná, že je špatná?" Považoval se za dost velkého, aby mohl tyto činy posuzovat a uznávat špatnými. Jak často posuzujeme činy Boží, jako bychom byli jasnovidní, jako bychom věděli, co s námi Pán zamýšlí. Posuzujeme Boha nebo dokonce reptáme proti Němu, chceme se stavěti nad něho a přejeme si, aby naše vůle byla přednější, než vůle Boží. Nebo se snad domníváme, že náš postřeh je lepší než vůle Boží? Jací jsme bláhovci! Co nám pomůže, že reptáme v okamžiku, když jsme těžce zkoušeni. Řeknu Vám k čemu je toto reptání dobré:

Utrpení, které bylo na nás sesláno, je-li aspoň čas snášeno bez reptání, stává se nadále zbytečné a je od člověka odňato, protože bylo sesláno proto, aby člověk dokázal, že dovede milovati Boha opravdově, to jest za všech okolností, dále bylo sesláno

proto, aby člověk poznal a dokázal, že dovede vše snášeti a že je slab proti vůli Boží, že jeho síla není v tom, odporuje-li vůli a činům Božím, nýbrž v tom, že se plně oddává do vůle Boží a vůbec se celý odevzdává Bohu. Když se člověk v utrpení odevzdává Bohu a miluje jej nadále nezmenšeně, odejímá Bůh utrpení, protože se v něm již osvědčil a je hoden, aby mu byl předán úkol, kterým by aspoň částečně splatil co nabyl.

V zásadě tedy nutno pochopit, že Bůh nepřivádí člověka do utrpení proto, aby jej nechal co nejvíce trápit, a co nejvíce upadat do slabosti, ale proto, aby jej vytríbil ohněm zármutku.

A proč jej tříbí ohněm zármutku? Kdyby jej nechal v klidu a pokoji, nikdy by jeho duše nezatoužila po Bohu, jelikož by byla spokojena ve stavu, v jakém se nachází - ve hmotě, a v té není bez lásky k Bohu pokroku.

Stíhanému zármutku nezbyvá nic jiného, než aby byl spokojen, spokojen se svým stavem ve hmotě, ale ne aby z ní chtěl násilně uniknout, to chtějí jen zbabělci. Nýbrž jen aby ji nepoužíval ve směru ukojení svých hmotných žádostí, jimiž nelze dosáhnouti trvalého uspokojení. Aby považoval svůj hmotný háv za prostředek, za nástroj, jímž lze dospěti k plnějšímu životu a ne aby se stále rmoutil a byl nespokojen, že jen málo jej používá k dosažení věčných statků; že mrhá svými silami jinde a nesprávně je soustřeďuje k lásce k Bohu a práci pro neustálé plnění Jeho vůle.

Tak má vypadat nespokojenost ve hmotě. Každý křesťan má vědět, že každé i nejmenší skryté přání si spokojenosti ve hmotě je dovoleno jen duším slabým, které chtějí hledati radost ve hmotném bytí, ale nikoliv v nesmrtelném věčném životě. Touží-li křesťan po obojím, je to skrytá služba dvěma pánům, roztržštěnost v duši, která nemůže vést ke spojení se Ženichem, protože ten si přeje, abychom jej milovali výlučně a ne napolovic.

Ale jaká je to láska, když člověk ani za sebe delších a opakovaných zkoušek, ani jednou si neřekne: "Otče, vím, že mne vede Tvá láska a mé utrpení se nevyrovná Tvému když musíš patřiti jak má duše, kterou miluješ i nadále, musí patřiti světu a Tobě. Vzpíral jsem se Tvé vůli jen proto, že jsem nechápal, jak každým utrpením mně chceš dokázat, že si přeješ věčného spojení s mou duší, že mně chceš k sobě přitáhnout třeba násilím, když nechci jít dobrovolně.

Každé násilí bolí, ale toto násilí, které se mi dosud zdálo utrpením, mě přece nemůže bolet, vzpomenu-li, že je zaviněno mou vytrvalostí v nelásce a že mám být od ní násilně odtržen k

lásce. Je to bolest, která stojí za to, abych ji snesl, právě jako stojí za to, bolest rodičky, jelikož zrodí nového člověka.

Nemůže se ve mně zrodit Kristus, jelikož vždycky, kdykoliv na mne přijdou porodní bolesti, zuřím a běsním a Duch, který má sestoupiti do rodícího se tělípka, Duch Kristův, uniká ze špíny mého vzteku a duševního zmatku a já rodím jen směsici zapáchajících střev, která vzbudí jen můj další hněv, odpor a po té skleslost a vyčerpanost. Ty však neztrácíš nikdy naději a znovu opakuješ svůj pokus oplodniti mě zármutkem, ale já jsem dovedl být až dodnes slepý a neřekl jsem dosud jako Panna Maria, když měla zrodit Krista: "Staniž mi se podle slova Tvého, Bože!" A neřekl jsem jako Tvůj největší Syn na kříži: "Otče, do Tvých rukou skládám celou duši." Ale křičel jsem: "Ukřižuj ho, ukřižuj ho" právě v okamžiku, naplněném zoufalstvím z neustálého utrpení, protože jsem si přál, aby raději žádný Bůh nebyl, než takový, který by mě nechal takhle trápit bez výhledu do lepší budoucnosti anebo do zkrácení mého osudu na této zemi.

Ano, chtěl jsem, aby bůh byl ukřižován, aby zemřel, jen abych vyvázl ze svého zuboženého stavu. Tak málo mi záleželo na Bohu a tak hodně mi záleželo na sobě. Kde jest má láska k Tobě, Otče?

Dnes ale chápu, co se mnou zamýšlíš, a k čemu mně má vést utrpení; oddávám se tudíž do vůle Tvé, protože jsem pochopil, že žítí v Tobě je zemřítí v sobě, abych podle sv. Pavla již nebyl živ já, ale Ty ve mně. Co však znamená nebýti živ v sobě? Nemítí svou vůli, nemítí nic svého, nemítí svá přání, nemítí svých radostí a žalů, chtějí jen co ty chceš, přáti si jen, co Ty si přeješ, radovati se jen, když Ty se raduješ, odevzdati všechno, cos mně propůjčil, do Tvých rukou, i mysl, i tělo, osud, i všechno, co se se mnou děje.

Co znamená chtěti co Ty chceš? To v první řadě znamená, že chceš, abych Tě miloval z celého srdce a duše, neboť je to Tvé první přikázání. Dokazuješ mi při každém mém utrpení, že Tě nemiluji opravdově. Moje láska se podobá lásce takové ženy, která když je sousedka u ní, chválí ji do nebes, jakmile však od ní odejde veřejně ji haní. Zrovna tak já! Dokud mi ukazuješ svou blahovůli, potud Tě chválím, jakmile však nedržíš (aspoň zdánlivě svou ruku nade mnou, a necháváš mne trpět, okamžitě proti Tobě reptám. Čeho je hodna láska té ženy dvojace jednající, toho je hodna moje láska k Tobě, tedy odsouzení. Nebylo by divu, kdybych nikdy nevyšel ze svého utrpení. Ale Otec zná mou bláhovost, a proto mě neustále odpouští, nezavrhuje mne od

sebe, třebaš toho již dávno zasloužím. Co si myslíte o dítěti, které pokaždé pláče, když ho matka myje? Usmíváte se nad jeho pláčem, protože víte, že se mu nic nemůže stát v rukou matčiných, i když křičí, jako by je matka vraždila nebo tloukla. Ne jinak pohlíží Bůh na váš nárek a malomocnou zlobu. Z jeho rukou se nevymknete, protože on vás chce očistit a dokáže toho, i když byste lál. Ale uvažte dobře. Kdy může matka ponechat dítě, aby se mylo samo? Dříve ne, až samo pochopí, že musí býti čisté a že samo se musí umýt, nechce-li, aby je matka myla proti jeho vůli. Ve chvíli kdy to pochopí, přestane pláč, neboť dítě pak ví, že musí plniti vůli matčinu a udržovati se čistým z vlastního přičinění. Vy víte, že nedovedete být čistým ve svých myšlenkách, čili, že se znečišťujete ve svých myšlenkách, ale dokud nepochopíte, že je nutno, abyste se také sám myl, bude vás umývat utrpením Bůh, třeba vám to nebylo vhod a křičel jste při tom a bude tak činit až do chvíle, kdy už nebudete křičet při tomto umývání, kdy budete za toto umývání matce vděčen. Pak teprve nastane chvíle, kdy matka uvidí, že už vás nebude muset trápit vztahováním ruky k vaší očistě a řekne vám: "Synu nyní jsi pochopil, že jsem vždycky chtěla, abys byl jako já čist a neposkvřen. Nyní víš, že tě mohu nechat svobodně jednat, protože nemusím mít starost, že bys odpadl od ideálu mé čistoty, jelikož už se dobrovolně podrobuješ řádu, který jsem ustanovila nad tebou. Řád tento není ti již přítěží, jelikož jsi jej přijal za svůj, a v tom spočívá tvoje duchovní i tělesná svoboda. Stavím tě mimo ostatní, kteří ještě potřebují, abych je násilím vedla, jelikož sami nerozumějíce potřebám své duše, kladou napřed potřeby tělesného uspokojení, a tak by mě nedosáhli nikdy. Pochopení, že v dobrovolném zachovávání duchovního řádu je jediné možná lidská svoboda, přivádí tě mimo zákony osudu, mimo utrpení, mimo hřích, mimo jakoukoliv závislost, neboť od té chvíle závisíš ty na mně a já na tobě, neboť naše spojení v lásce nám nedovoluje, aby jeden činil něco bez druhého."

Zmírnění utrpení a jeho konečné zničení u člověka na duchovní cestě je možné jen:

1. dobrovolným oddáním se Bohu
2. dobrovolnou očistou

Oba tyto prostředky vedou dozajista ke spojení s Bohem, ale než o nich potřebně promluvíme, nutno ještě předeslati něco velmi důležitého o sebelásce.

Tato vlastnost i u značně vyspělých duší znehodnocuje všechny jinak chvályhodné snahy po povznesení a často zdánlivě

vysoké ideály nejsou tím, čím se zdají být, neboť jsou vedeny sebeláskou. O tom promluví v příslušných kapitolách více, zde stačí uvést hodně všeobecný příklad. Někdo na příklad se domnívá, že jeho duchovní cvičení mají menší cenu, když o nich nikdo neví, než kdyby o nich lidé věděli, rozumějte, kdyby věděli o jejich výsledcích. Tato touha kázat, poučovat, napravovat nebo psát duchovní traktáty se objevuje u mnohých mystických žáků a oni tuto touhu kvalifikují v sobě jako dobrou a její uskutečnění za všeobecně prospěšné. A přece tato touha, nebude-li zavržena, způsobí, že žák nebude moci najít Boha a tím méně poslouží lidstvu.

Vidím, že je třeba bližšího vysvětlení. Totiž spíše se nám zdá, že býti zavřen doma a bez ohledu na život kolem sebe a na trpící spolubratry, věnovati se Bohu, je více sobecké než jíti mezi lid a připravovati příští Kristovo. Ale jako obyčejně, nemá pravdu člověk, který si něco myslí, aniž se ohlédl po velkých vzorech, nýbrž mají pravdu velcí mystikové a pravdu má příroda. Základní pravidlo, které příroda úzkostlivě zachovává, je: všechno se rodí v skrytu a tichu. Vezměme nejbližší příklad obecně známý, tolik vystihující rození nového člověka - duševního, v nás. Žena, která má porodit, je napřed oplodněna, tak jako duše má býti oplodněna napřed vůlí Boží a pak jeho Duchem, aby porodila Boha. Zprvu jí toto oplodnění nevadí, může se pohybovati jako před tím, ale kdesi v jejím lůně už začíná klíčiti zárodek nového života. Tento život konečně v sobě pocítí, až na konec je plna tohoto nového života, musí zanechati všech těžších prací, všech hlubokých hnutí mysli, záleží-li jí opravdu na zdraví nového tvora. Tvor v matčině těle musí býti v prvé řadě solidně oddělen od zevního dění a světa, nesmí trpěti nárazy a otřesy - zkrátka - čím dále, tím více potřebuje klidu a jen zachováním tohoto požadavku rodí se zdrav.

Nemyslete si, že je to jinak s rodícím se novým člověkem v duši! Zákony pozemské jsou odleskem duchovních řádů. Ať se nám líbí nebo nelíbí kázat, povznášeti duchovně atd., v době, kdy se v nás ještě nezrodil Kristus, zabraňujeme takovými počiny jeho zrození, neboť otevíráme lůno duše, v níž se rodí, zevnímu světu; vydáváme ji otřesům a zbavujeme ji klidu tolik potřebného rození. Nemyslete, že tím narážím jen na vaši touhu po uplatnění svého poznání v zevním světě; znám jiné mystické žáky, kteří byli přímo napomenuti, aby zanechali i všech snah o obrodu své rodiny, neřku-li širšího okruhu lidí a bylo jim řečeno, že chtít dosahovat zrození Boha v sobě a šíření jeho víry mezi lidmi zároveň, třebas jen mezi nejbližšími, je sloužení dvěma pánům! A proč? Vždyť všichni velcí mystikové hlásali své poznání Boha a já se nemám

snažit přivést k tomu ani své příbuzné? Této odpovědi je schopný jen lidský rozum a nikoliv obrozený rozum. Lidi, s nimiž žiji, nebo z nichž jsem se zrodil a vůbec ti, kteří jsou mně nějak blízcí, tvoří již dávno součástku mého zevního Já (Nikoliv vnitřně, neboť po znovuzrození budeme mítí bratrství a příbuzenství jinak. Viz Kristus: Mat. XII, 46-50) a to zevní Já musí zemřítí, aby se mohl zroditi Kristus. Slova sv. Pavla: "Živ jsem již ne já, ale živ je ve mně Kristus" potvrzují, že život Kristův v nás je podmíněn smrtí našeho Já. Jinak by sv. Pavel neřekl "živ jsem již ne já" čili "já nejsem již živ." Musí-li zemřítí moje zevní Já, musí zemřítí všechny jeho součástky, tedy i tato náklonnost k příbuzným, i ta slova, která v sobě říkáme: aspoň jim kdybych mohl poskytnouti světlo. Zdá se nám to kruté. Ano. Ježíšova smrt na kříži, která symbolicky znázorňovala úmrtí zevního Já, byla krutá. Kristus neztrácel na kříži jenom tělo, jehož jméno bylo Ježíš, ale také svou čest před Židy. (Vizte jak se mu smáli: "Jiným pomáhal, sám sobě nemůže pomoci.") Jen vskutku poznalí a těch bylo velmi málo, zachovali si úctu k němu, vedle Jeho potupy na kříži. Jinak před lidmi ztratil Ježíš vše, co náleží člověku, ani nejmenší útěcha mu nebyla ponechána, ani nejmenší radost jej netěšila, ale přece v okamžiku, kdy je Mu skryta i pomoc Otcova, vkládá svou duši do Jeho rukou. A znovu se k tomu vracím. Člověka duchovně poznalého nepoznáme podle toho, jak krásně káže o Bohu, kolik lidí rozpláče svými slovy a kolik lidí jej obdivuje a za ním se táhne. Nejneklamnější poznávací znamení duchovně vyspělého člověka je, jak se dovede odevzdati do vůle Boží, jak dovede přijímat všechno s díky a oddaností z rukou Božích a jak málo žádá pro sebe. Bůh si ani zdaleka necení tolik toho, kolik lidí obrátíme na víru, jak toho, nakolik dovedeme zapomenouti svých přání a odevzdati se jemu. Beztak nikoho nikdo neobrátí, protože to všechno jsou pouhé cesty milosti Boží. O tom byste se měl stále více přesvědčovat, že Bůh je dosti silný, aby nikoho z lidí nepotřeboval k šíření víry v Něho. Nic si z toho nedělejte, že nemůžete, jak říkáte, duchovně prospívat. (Pozn.: Více se prospěje modlitbou než čímkoliv jiným.) Nic byste neprospěl, dokud jste vy živ a ne Kristus ve vás, a nic neprospějete duchovně jiným až bude ve vás živ Kristus, protože již bude konati a žítí On a ne Vy. To je také jedna ze základních nevědomostí lidských, že nevíme, že činitelem v těch věcech nejsme my, nýbrž Bůh. Bůh nás tedy k těmto věcem nepotřebuje, ale žádá si naši duši. Nemyslete si však, že jsem odpůrcem hlásání Krista. Ovládne-li nás jednou Kristus, budeme musít o Něm mluvit, chválit jej a blahorečit Mu, ale dokud se nechceme dáti ovládnout a všechno to činíme z vlastního podnětu a vůle, nemáme žádoucích výsledků

a naše slova a naše pokyny zapadají bez ohlasu, bez povšimnutí. Zkrátka, nemůžeme dávat to co nemáme. Nemáme pravého míru v sobě, nemáme pravé lásky v sobě, nemáme v sobě pravé víry, ba ani naděje, a přece si namlouváme, že tu nejsme k ničemu, nemůžeme-li druhým prospěti. Co jim chceme dát? Vypadá to jako altruismus, ale běda, přihlédneme-li blíže: nepochopení, nevědomost, neznalost vůle Boží, žítí sama v sobě ne v Bohu. To bychom toho dobrého zaseli! Jen nás tak nechat svobodně jednat! K jakémukoliv duchovnímu životu a duchovnímu úkolu na světě je třeba jasného posvěcení a toto posvěcení, které nevypadá jinak, než jaké dal Kristus apoštolům, když na ně seslal Ducha svatého a dal jim rozličné dary.

Ale náš tělesný i duševní stav a všechny okolnosti, v nichž se nacházíme, nám praví, co máme činiti. Jediné: "Zůstatí s Kristem" nic jiného. A myslíte-li si, že můžete pro lidstvo více vykonati, než když sám najdete svůj pravý život v Kristu, pak vám není pomoci ani z tohoto utrpení ani ze slabosti ve víře. Chtěl byste činiti dobré skutky? Pokud můžete činite je, ale nermuťte se, že jich nemůžete provádět, protože váš tělesný stav vám to nedovoluje. Z tohoto svého stavu můžete naopak vyčísti, že si patrně Bůh přál a přeje, abyste vykonal více než pár dobrých skutků, abyste totiž dokončil to veliké tvůrčí dílo, které na každém z nás nechal nedodělané, protože nás chtěl učiniti stvořiteli sobě rovnými. Ale člověk neméně rád pracuje v sobě, takovou tichou, zdánlivou nečinností navenek, jejíž plody nejsou světu zřejmy. A přece přizpůsobení se Bohu, o které se má jednat, znamená právě toto ztažení se do sebe, odpoutání se od všeho zevního dění. Proto vám říkám, nestarejte se o politiku, nestarejte se zda je ve světě válka či mír, zda se mají lidé rádi či se vraždí. Nestarejte se o to, kdo co dělá a kdo co nedělá. Proč? Chcete přece lidstvu pomoci, máte-li srdce v těle, cítíte přece s trpícími, ale jelikož je vaší povinností jim jednou pomoci, musíte všechny svoje síly soustřeďovat k tomu, abyste to mohl vykonat, abyste k tomu z Boha načerpali síly.

Naučte se trochu duchovně pohlížet na svůj stav. Vždyť přece nežijeme 80 let, nýbrž jsme nesmrtelní. A mají-li býti jednou všechny hory sníženy a všechna údolí srovnána, musíte se i vy jednou začlenit do tohoto sjednocení a urovnání věcí. Také vy jste buď jedním z těchto údolí a nebo jedním z těchto vršků a také dokud vy nebudete srovnán a za jedno učiněn s oceánem božství, budou muset mnozí trpět pro toto vaše nesjednocení, jako již mnohokrát trpěli.

Zkrátka, abych nepsal do nekonečna: Nyní každá starost o druhé vás přivádí k těmto do všech míst, kde žijí, do všech myšlenek, jimiž nenávidí nebo milují, ale činí anebo blahodějně působí, odvádí vás od Boha, protože většinou tito lidé nežijí v Bohu. Ale týmiž věcmi budete po znovuzrození v Bohu nahlížeti na Jeho Tvář, právě jako Ramakrišna. Přestože jim nebudete moci a umět účinněji pomáhat, nebudou vám činit starosti, přesto že budete umět léčit účinněji, nenakazíte se nemocí nemocných, jako by se vám mohlo státi nyní. Ale teď každý jed (špatná politika, nenávist a nepoznalost lidí) vás ztravuje, každý had vám škodí; vidím účinky událostí ve světě na vás. To tedy znamená nepoužívejte jedů, ani se nepřibližujte k hadům, dokud nebudete mítí ona znamení víry, o nichž se mluví v evangeliu sv. Marka: "Hady budou bráti do ruky a vypijí-li něco smrtelného neuškodí jim to..."

Nevím, dáte-li na moje slova, ale musím vám v této kapitole, kterou jsem nazval "jak si počínati v zármutku" ještě něco říci o vašem přání uniknouti ze světa. Mluvili jsme již mnoho o tom spolu, ale napsané zůstává a můžete si je kdykoliv přečíst. Aspoň o něčem snad nebudete pochybovat: že tu žijeme z vůle Boží, a že zvláště my, kteří se vědomě snažíme o splynutí s Bohem, nemáme se této vůle vzdalovati nebo ji dokonce odporovati. Opakuji schválně neustále, že cílem všeho našeho snažení má býti proměna naší vůle ve vůli boží, tj. podrobení se vůli Boží. Chce-li Bůh, abyste žil, musíte i vy chtít žít. Bez podrobení se vůli Boží nemůže přijíti poznání, bez poznání nemůže nastati zničení nevědomosti, není možné zničení špatností a bez zničení špatností není možné vyváznouti z utrpení. Nyní vidíte jak je všecken pokrok vázán jednou jedinou vaší vůlí, zmizet ze světa. Asi málokdy jste domyslel tuto věc až sem a klasifikoval svou vůli jako vzpouru proti Bohu.

Ale zeptáte se mne zajisté: "A co ta bolest, kterou zde trpím; myslíte, že se mohu těšit, vzpomenu-li si, že může trvat ještě mnoho let?" Pravím tedy s páterem Braitem: "Bylo by pošetilé popíratí bolest, když ona přece existuje. Když přece je přirozené, že se člověk děsí bolesti, protože bolest je něco nepřirozeného, něco co by nemělo býti, něco co ohrožuje člověka a jeho štěstí."

A dodávám: Bolest je něco nepřirozeného, a cokoliv nepřirozeného může trvat jen dokud je přirozené v nás v defensivě, neživé, neobrozené. Ale považte: Každou hodinu může od vás vaše bolest odstoupit a jsem od počátku přesvědčen, že by okamžitě odstoupila, kdyby ji zatím nebylo potřeba, tj. kdybyste sám ze své strany činil všechno, co souhlasí s vůlí Boží a o čem byla již řeč, a kdybyste nečinil, co s ní nesouhlasí.

Snažím se vám sdělit svůj názor, jak si počínati v utrpení, jelikož vím, že cesta z utrpení je snadno možná, jakmile odhalíme jeho důvody. Pak už se lék najde lehko, a záleží jedině na pacientovi, chce-li jej přijmout. Nejtěžší je vždycky správná diagnosa nemoci a odstranění důvodů, z nichž nemoc dále žije. Promluvme si něco o důvodech vašeho utrpení, vyjma toho, co jsme si již o tomto předmětu řekli.

Považujete za kořen svého utrpení špatný předcházející život. Pak nazvete nynější utrpení vybíjením se karmy. Dobře! Nepovažuji slovo karma za pouhý indický výmysl a vím, že má karma své dalekosáhlé oprávnění, ale jako křesťan i jako katolík nemohu jen tak tuto nauku přijmout, aniž bych se nesnažil napojiti ji nějak organicky na křesťanství a nebo ji zavrhnout, nemá-li v křesťanství místa. Napřed si všimněte, jak se slučuje zákon karmy s milosrdenstvím Božím. Stačí pouhé přečtení Nového zákona, hlavně evangelíí, abychom už jasně poznali, že Kristus nezná žádný strohý zákon karmy, který by stíhal hříšníka a pokolení až do čtvrtého kolena, přesto, že ve Starém zákoně je tak mluveno o hněvu Božím. Ale ani tam Bůh netrestá nikoho, kdo jej miluje, jenom toho, kdo se jej zdráhá poslouchat a prokazovat Mu i tu nejmenší náklonnost. Vskutku, kdo nemiluje, nemá právo na lásku a milosrdenství.

Proto Vám hledím ukázat v celém spise, jak milovati Boha a hledím vystihnouti kam až má sahat naše láska k Bohu. Již ve Starém zákoně čteme: *"Budete-li poslušni mých přikázání, byste milovali Hospodina, Boha mého a sloužiti mu celým svým srdcem a duší, dá déšť zemi vaší, ranní i pozdní, byste mohli sklízeti víno i olej."* (Deut. XI, 13-14). *"Smilovává, se nad tisíci těmi kdož mne milují."* (Exod. XX, 6). Nikde není k těmto slovům přidáno: "Leda, že mé lásce stojí v cestě karma." Bůh je daleko větší silou než všechny zákony. Jeho lásce nestojí nic v cestě, leda naše neláska.

Totéž praví Kristus v Novém zákoně: *"Jako mne miloval Otec, tak jsem já miloval vás. Zůstaňte v mé lásce. Budete-li zachovávat mé příkazy, zůstanete i vy v mé lásce, jako jsem já zachovával příkazy svého Otce a zůstávám v jeho lásce."* (Jan XV, 9). *"Neříkám vám, že já budu žádati Otce za vás, vždyť sám Otec vás miluje, poněvadž jste vy mne měli v lásce a věřili jste, že já jsem vyšel od Otce a zůstávám v jeho lásce."* (Jan XII, 27). *"Každý kdo činí vůli mého Otce, to je můj bratr, má sestra i matka."*

(Přirovnejte k Písni Šalomounově II, 6: Milý můj je můj a já jsem jeho). A hle, kananejská žena z těch končin vyšla a křičela: "Smiluj se nade mnou, Pane, synu Davidův! Dceru mou krutě trápí zlý duch." On však jí neodpověděl ani slova. I přistoupili učedníci Jeho a prosili ho řkouce: Odbud' ji, neboť volá za námi." On pak odpověděl: "Nejsem poslán, leč k zahynulým ovcím domu izraelského." Ale ona přišedší, klaněla se mu a řekla: "Pane, pomoz mi." On pak odpověděl: Není dobré bráti chléb dětem a házetí psíkům." A ona řekla: "Ovšem, Pane, (ale) zajisté i psíci jedí z drobtů, které padají ze stolu jejich pánů." Ježíš jí odpověděl: "Ženo, veliká jest víra Tvá, staň se tobě, jak žádáš." I ozdravila dcera její od té hodiny. (Mat. XV, 21-28)

Ze všech evangelíí vůbec vidíme, že Kristus je přímo milovníkem hříšníků a provinilců, ("Nemocní potřebují lékaře") jak by jim tedy neposkytoval svoji pomoc? Vaše provinění z předcházejícího života nemůže vůbec státi v cestě Kristově lásce, naopak tato provinění, v křesťanské terminologii, hříchy, nám přibližují pomoc Boží, uznáme-li je a chceme-li z nich vyváznout.

Rozumíte snad vnitřnímu významu slov "Byl jsem poslán jen ke ztraceným ovcím z domu izraelského." Všichni jsme byli a jsme **Izraelité**, tj. vyvolení ke spáse, ale odešli jsme, vyšli jsme z tohoto posvěcení Božího, ztratili jsme se ze stáda vyvolených. V tom je náš jediný velký hřích, ostatní hříchy pocházejí z tohoto všechny. A protože podle slov Kristových máme býti všichni spaseni, přichází Kristus, aby nám ukázal cestu zpět ke stádu vyvolených. Přichází tedy jedině pro nás ztracené z izraelského domu, z domu vyvolených. Nemůže nás tedy zavrhovati, když kvůli nám přichází, aby nás spasil.

Je tedy jakýkoliv váš názor na trest za minulé hříchy, které si musíte odsedět stůj co stůj, veskrze chybný. Trestáme každý sám sebe, že nechceme v zármutku milovat Boha. Hřích, v indické terminologii, karmické provinění, není ničím jiným než naší slabostí, tato slabost je způsobena naší vzdáleností od Boha, který je silou. Z toho logicky vyplývá, že hřích ve své podstatě je vždy způsoben vzdáleností od Boha a dále, že není možno hřešit, jsme-li v Bohu, v Bohu není také možno trpět atd. Nehřešíme tím, že lžeme, krademe, smilníme (pozn.: Tím ovšem nenabádám ke lhaní, krádeži, smilstvu, ale hledám kořen toho všeho a nacházím jej ve vzdálenosti a odloučenosti od Boha. Bez tohoto kořenu by ta zlá rostlina nerostla), ale tím, že jsme přitom vzdáleni od Boha. Ale je jisto, že když se spojíme s Bohem, že ani nelžeme, ani nekrademe, ani nesmilníme, ani nenávidíme. Je tedy daleko účinnější postup na cestě k Bohu, milovat jej, věřit v něj, oddati se Mu,

považovati se za nic, protože to všechno spojuje s Bohem spíše, než když máme na paměti tisíce mravních příkazů: tohle nečiň, tamto nečiň!

Takové myšlení někdy vydatně odvádí od Boha, protože se člověk soustřeďuje místo na Boha na své pozemské činy. Nelze dost podtrhnout slova sv. Augustina: "Miluj a pak čiň co chceš." Sv. Augustin tím řekl také, že milujícího člověka nepoutají činy, že za ně není trestán, jako lidé nemilující, že se vymyká své karmě. Nyní kdybyste si znovu přečetl ty citáty z Bible včetně Lukáše VII, 47 ("Jsou jí odpuštěny mnohé její hříchy, protože projevila velkou lásku"), které jsem předeslal výkladu o karmě, viděl byste stejně dobře jako já, že budete-li milovat Boha, všechna vaše zlá karma bude ta tam.

Ale ani v indickém učení o karmě nečteme nic o neúprosnosti Boží. Naopak praví Krišna: „I kdybys byl největším zločincem mezi lidmi nespravedlivými, přeplavíš se přes oceán všech hříchů na loďce poznání (Bhg. IV, 36). Ta představa o karmě, jakou máme my na Západě, je cizí jak křesťanskému učení tak i indickému. Uznávám však, že u nás v Evropě je zákon karmy daleko neúprosnější než v Indii, protože jsme tolik vzdáleni Boha a lásce, že nejsme hodni smilování Božího, nýbrž jen strohých zákonů. Pro nihilisty lze mnohem snázeji a přesněji vypočítat horoskop a mnohem přesněji určit podle hvězd jejich osud, než pro nábožensky založeného Inda, jelikož pro opravdu nábožensky založeného člověka více platí láska Boží než osud, který se jí musí podrobit. Astrologie našla také většího uplatnění na Západě než na Východě. A přijde-li do Evropy jen středně nadaný indický astrolog, který v Indii nemá mnoho úspěchů, v Evropě vynikne, jelikož my se neumíme vyhýbat osudu připoutáním se na Boha.

Vy jste se neprovinil ničím více než ostatní lidé, totiž odpadnutím od Boha. Že trpíte více než jiní, není zaviněno větší provinilostí, ale zvláštní milostí boží, která vás chce rychleji než ostatní přivést k sobě. Neprotivte se jí a poslechnete-li mě, brzy, daleko dříve než my všichni ucítíte milostné objetí Kristovo. Zatím co vidíte jen trosky, zůstává vám velké dílo Boží ve vás skryto, jako mnohým jiným, jelikož by přestali být pozorní.

Říkal jste mi, že v Bibli i v Novém zákoně shledáváte jasné připomínky na karmický zákon a jak byl Ježíš Kristus jeho vykonavatelem. Ale jednou jste mi řekl, že zvláště dobře je patrný z počínání Kristova u rybníku Bethesda, kde si vybral mezi spoustou nemocných jen jednoho, jelikož jeho karma již vyprchala. Proč neuzdravil ostatní? Odpověď si dáte, budete-li bez předsudku číst

tento příběh, který líčí sv. Jan v kap. V, verš 1-5: *Jest pak v Jeruzalémě při bravní bráně rybník, jenž hebrejsky slove Bethesda a má pět podloubí. V těch leželo veliké množství neduživců: slepých, kulhavých, ochrnutých, kteří čekali na pohyb vody. Anděl Páně totiž sestupoval časem do rybníka a hýbal vodou. A kdo po hnutí vody první vstoupil do rybníka, býval uzdraven, ať byl stížen neduhem kterýmkoliv. I byl tam jeden člověk, který byl nemocen již 38 roků. Toho Ježíš uzřev ležeti a seznav, že to s ním trvá již dlouhý čas, řekl jemu: "Chceš býti zdrav?" Nemocný odpověděl mu: "Pane, nemám člověka, aby když se voda pohne, spustil mne do rybníka; když pak já jdu, jiný sestupuje přede mnou." Dí mu Ježíš: "Vstaň, vezmi lože své a chod'." A hned uzdravil se člověk ten; i vzal lože své a chodil.*

Z textu je patrné, že jsa jasnovidný, viděl, jak stojí psáno "že mu to již dlouho trvá" a pak že nemá, kdo by jej donesl do rybníka ne proto, že by mu vypršela jeho karma. Drahý pane, kdyby existoval takový karmický zákon, jak si jej představujete, celý svět by utrpením zešílel a nikdy by nedošel spásy; také celý Kristův život, všechna jeho slova a činy by byly marny, protože láska Boží beztak zakročovala a pomáhala až tehdy, když bychom všechno svoje utrpení již odnesli. Uzdravil-li Kristus nemocného u rybníka, protože jeho karma byla již splacena, pak nemusel Kristus předstírat, že sám zasahuje a nemusel se o toho nemocného starat, protože by se byl sám od sebe uzdravil tak jako tak. Když tu to věc logicky domyslíme, nebylo by třeba vůbec Boha a Jeho milosti, nýbrž pouze jeho strohé karmického zákona. Ale Kristus nikdy nikde nic nepředstíral, nedělal ze sebe kouzelníka který vlastně nic neuměl než těžit z jasnovidnosti o vypršeném osudu. On ale opravdu uzdravoval, opouštěl, miloval. Kamkoli vstupuje milost boží, tam nemá místa karma, tam nemá místa osud. Kdybychom místo osudovosti přijímali milost Boží, kterou nám Bůh chce dát, netrpěli bychom více. Ale praví-li Bůh již před vstoupením Kristovým: "Smilovávám se nad tisíci těch, kteří mne milují", my říkáme: "Já vím, že jsem se v minulém životě provinil a že **musím** za to trpět", že to je krajní nepochopení lásky Boží.

Vysvětlím vám ještě jednou, jak za takového stavu myšlení **nemůže** vám Bůh dáti úlevu; kdyby vás nyní uzdravil, myslel byste si, že vaše karma vyprchala a že jste prost všech závazků, myslel byste si, že všechnu vinu jste si již odseděl a odtrpěl ve svém žaláři; ale není tomu tak.

Člověk se proti Bohu a Jeho zákonům proviňuje každou chvíli tolik, že ani nejdelší utrpení by nemohlo vyvážit jeho provinění proti Bohu. Čili uznal byste svou závislost na karmickém

zákoně a nikoliv na Bohu, a po osvobození byste se nijak necítil zavázán Bohu, ačkoliv za všechno dobro vděčíme jedině Jemu. Podle vašeho názoru by byl vlastně pro vás Bůh vůbec nic neučinil, ale musel vás propustit ze zákona karmického, jelikož jste svou vinu smazal utrpením. Jaký by byl potom váš svazek s Bohem? Byl by láskyplný? Ne, mohli byste Jej nakonec ještě zapřít, beztak k tomu nemáte daleko, jelikož je vám snáze uzнат všechny možné zákony (byť vyšlé z Boha) spíš nežli přímé a neustálé jeho působení na nás. Nemáme snad dosti příkladů ze Starého zákona, kdy lidé i vysoce duchovně poznalí, jakmile jim otrnulo, protivili se Bohu? Bohu záleží více na vaší duši, která je nesmrtelná, než na vašem těle (Pozn." V Knize moudrosti se praví o duši: "Všechno zlato k ní přirovnáno, je troška písku"). Chce-li Bůh vaši duši přivésti rychle ke spáse, nemůže ji vystaviti vlivu osvobozeného, nespoutaného ale nedokonalého lidského ducha, nýbrž jej neustále podrobuje utrpením, až by poznal, že jediná jeho spása je v uznání svrchovanosti Boží a že i on stojí a padá s milostí Boží, jelikož o milosti Boží nemůže míti správné představy, nevěda, jaké velké dílo milosti koná Bůh v nitru duše. Boží jednání je moudřejší a prospěšnější pro nás, než jak se nám zdá a nemůžeme chtít napravovat svého Otce, ale oddat se jeho vůli. Správně vám bylo napověděno, proč nad vaším městem (Já) visí těžký mrak. Kdyby k vám najednou proniklo plné sluneční světlo, spálilo by vás - neprospělo by vám. Jelikož vás Bůh nechce tímto světlem zničit a drží nad vámi mrak, jež považujete za nemilost, vidíte, že vás vlastně šetří a miluje i v případě, když mu lajete, neboť Bůh je přítelem naší duše: "Přítel miluje v každé době." (Přísl. XVII, 17)

Jak nás má Bůh podle vašeho mínění milovat? Má způsobit blahobyť a klid našeho těla a tím zkázu naší duše, anebo trápení těla a tím blahobyť duše, která tímto bojem vnitřně sílí (i když pro zachování pokory musí zůstat v našich očích slabá) a stává se hodnou (ne ovšem jen svými zásluhami, ale hlavní milostí), aby se v ní zrodil Bůh! Božská láska je tak prudká, že pálí. Budeme si stěžovati na toto pálení? (Raymundus Jordani ve své knize "Rozjímání o lásce Boží" praví, že nejvyšší řád andělů se jmenuje Serafíni, jelikož nesmírným žářem lásky milují Boha. Seraf-spalovati). Je dokonce tak prudká, že její oheň zpopelňuje naše zevní Já a zahřívá pod popelem nový božský zárodek, aby se vyvinul ve znovuzrozeného Fénixe a vzlétl do největších výšek božství.

Proste, abyste viděl, jak vás Bůh miluje, protože duše, jež dříve byla ztrnulá, probouzí se, vidí-li, že je milována. Nestačí se

však modliti o vidění lásky, jest třeba ze své strany seznati malost vlastní lásky, a potřebu jejího prohloubení. Musíte si umínit, nejste-li schopni zatím milovat, abyste aspoň sloužil pokorně a se sebezáporem a nereptal. Připojuji několik myšlenek sv. Jana z Kříže a případné své poznámky k nim uvádím v závorkách.

"Bůh miluje více i ten nejnižší stupeň poslušnosti, nežli všelike služby jiné, jež bychom mu mohli prokázati". (Nermutte se, nemůžete-li prospívati navenek nějakými skutky. Bůh nepotřebuje tolik našich skutků, jako poslušnosti, aby mohl naši duši osvobodit, a na tu můžete soustředit všechny své síly. Kdo by chtěl poslouchat jen tehdy, když by měl zajištěno, že za nic nebude trestán, vyhýbá se poslušnosti; poslušen je ten, kdo jsa trestán, nereptá.)

"Náležitě vytříbený duch nezaplétá se v přemítání o vnějších věcech a lidských ohledech; ale osamělý od tvorů, oddává se v milostném pokoji důvěrnému obcování s Bohem. Kdo se se vši pílí nepřičiní, aby přirozené i duševní své mohutnosti očistil ode všeho, co není Bůh, ten nikdy nedojde dokonalosti, neboť toho se nejvíce vyžaduje k úplnému pokoji a k tichému odpočinku ducha."

(Neustávám vám vytýkati, proč se staráte o to, co se děje ve světě, o politiku, když přece byste mohl žítí v ně všech těch intrik. Ale vy si nechcete dopřátí klidu, stále sleduje všechno, co se kde šustne, jako byste byl povolán, abyste soudil národy anebo zasedal ve Společnosti národů. Zatím však musíte opustit všechno, co vás zneklidňuje a dnešní mezinárodní situaci nemůžete uklidňovat, ani domácí ne! Modlit se můžete za mír, i když nevíte, co se děje a kdo koho zase ve světě napálil. Proč se tedy staráte o politiku, když nejste k policii povolán a když můžete prospívat ne její znalostí, nýbrž jen silou své modlitby? Vzorem nám musí být velcí světci, kteří se nestarali o svět, ale jak praví sv. Jan z Kříže, oddávali se v milostném pokoji důvěrnému vnitřnímu obcování s Bohem. Zdali by byl mohl Kristus vykonat tak velké věci, kdyby byl držel buď se římskou říší anebo kul pikle proti ní se Židy? Jeho království a království všech duší není z tohoto světa. V Izaiáši (kap. XI, 15) čteme: *"Hle národové jako kapka vody na stéblu a jako nepatrné závaží na váze jsou a jako nepatrný prášek"*. Proto více než o ně dbejte o svou duši. Ta má takovou sílu, že kdyby padla na opačnou miskou vah, než jsou národové, povznesla by je nahoru. Ovšem musela by být znovuzrozená v Kristu. Opět vás prosím, abyste zapomněl na celý zevní svět, na všechno, co bylo, je a bude, zkrátka na všechno, co vás zneklidňuje, protože jinak se nepřiblížíte ani dost málo ke klidu, o němž jsem pravil, že je nutný ke znovuzrození.)

"Není vůlí boží, aby se duše ocitla v nepokoji, anebo trpěla pro nějakou věc, neboť trpí-li něco, pochází to ze slabosti její ctnosti. Duše dokonalého muže raduje se v tom, co nedokonalému působí zármutek."

"V zármutku utec se s důvěryplným srdcem k Bohu, tak budeš posilněn a uveden na pravou cestu."

(Tedy zármutek vás nemá přiváděti k reptání, nýbrž k tím prudšímu a vytrvalejšímu utíkání se k Bohu, v němž je úleva. Kdybyste se v okamžiku zármutku nebo bolesti dovedl svou mysl ponořiti do Boha, okamžitě by přestal všechn zármutek a bolesti. Dokud se ve své mysli zabýváte svým zármutkem a bolestí, obojí se zvětšuje, asi jako když trpíme bolestí zubů a nedovedeme svou mysl odvrátit od této bolesti. Kdybychom ji odvrátili, a zkusil jsem to již, k jinému předmětu, jímž se dáme zaujmout, bolest, i kdyby byla nesnesitelná, přestává okamžitě, protože náš smyslový aparát ji opomíjí. V tom smyslu chápejte radu sv. Jana z Kříže. Upnete-li se ve chvíli bolesti nebo zármutku na Boha (soustředění) ihned přestanou všechny vaše strasti a až z toho upnutí vyjdete, nebudou již pokračovat. Tak to čiňte vždycky, když jste trápen. Je-li bolest palčivá jako oheň, nebo je-li mysl krutě trýzněná nevěrou a reptáním, vrhněte se celou silou mysli, kterou máte, do centra Božího, tlačte se tam, vnikajte tam násilím, řka: Nyní musím být v Tobě, nyní mne musíš přijmout, nyní mne musíš celého obejmout v sobě. Musím být v Tobě, jelikož vedle Tebe nemohu vydržet. Přissávám se k Tobě jako pijavice a nepustím, dokud mne nevpustíš až do svého nitra! Nedám se odehnat ničím, nepřestanu vůbec, dokud nebudu v Tobě!" S takovou touhou se modlil Ramakrišna a božská Matka jej nezavrhlá, ale ukázala se mu, že je ochotna za takovou oddanost, důvěru a touhu, odměnit jej nejvyššími svými dary a svou přítomností v jeho vědomí. A tak úžasná bolest Ramakrišnova, když už sahal tento světec po dýce, když už šílel bolestí a touhou po Bohu, tato bolest se proměnila v nejsladnější, nejmilostnější objetí Boží.)

"Proč váháš dále? Vždyť můžeš již tento okamžik milovati Boha ve svém srdci!"

"Vejdi do pokojíku srdce svého a pracuj před svým Bohem, který ti ustavičně je přítomen a tak mnohá dobrodiní ti prokazuje."

"Nedovol žádné věci, jež nemá duchovní podstaty, přístupu do své duše, neboť taková působí, že ztratíš pravou zbožnost a usebranost.!"

"Hleď, aby ses protivnými příhodami světa nezarmucoval, neboť nevíme, jaké dobro k posvěcení spravedlivých a k

rozmnožení věčné blaženosti vyvolených, přinesou tyto zlé příhody."

(Jelikož nedovedete zůstat klidným nad příhodami ve světě, radil jsem vám, abyste o nich raději nechtěl číst ani slyšet. Znovu opakuji, že nebudete o nic zkrácen. Nejdražší vám musí být váš klid, jehož má každý světský člověk tak málo. Z klidu pramení nejuchovnější pramen poznání.)

"Ježíš ukřižovaný ti postačíš! S ním trp, s ním odpočívej, bez něho však nemáš chtít ani trpět ani odpočívat."

"Kdo se, okoušeje věci, nedá pohnouti ani k radosti, ani k zármutku při jich hořkosti, ten v pravdě zvítězil nad všemi věcmi."

(Téměř doslovně totéž praví Krišna v Bhagavat Gítě, z čehož soudím, že moudrost sv. Jana z Kříže pramenila z Boha. Zažíval jej kolikrát v dlouhých extazích, a jeho život nám může být opravdovým příkladem, jak člověk, spolehnuvší se na Boha, všechny útrapy i radosti přijímá s tímto klidem, protože je nepovažuje za tresty, nýbrž za živelnou potřebu duše.)

"Zapři své žádosti a pak nalezněš po čem touží tvé srdce, neboť jak můžeš vědět, zdali to, čeho si žádáš, líbí se Bohu?"

(Přejete si uniknout ze svého trápení smrtí, ale při tom nijak nedbáte, co je ve vůli boží. Můžete vědět, že je vůlí Boží nechat vás trpět třeba ještě hodinu, když se mu oddáte? Zapřete tuto svou žádost! Přejte si žít pro spásu své duše a pro slávu Boží! Pak naleznete po čem touží vaše srdce! Mír a věčné odpočinutí v Otci.)

Na konec této kapitoly připojuji z Pascalových "myšlenek" jeho modlitbu za dobré užití nemoci:

"Neprosím Tě ani za zdraví, ani za nemoc, ani za život, ani za smrt, nýbrž za to, abys rozhodoval o mém zdraví, o mém životě, o mé smrti pro svoji slávu, pro moji spásu."

Dobrovolné oddání se Bohu

Na dobrovolné oddání se Bohu a sjednocení s jeho vůlí, což je totéž, klade se právem v náboženském životě největší důraz.

Předpoklady pro takové odevzdání jsou však u velmi málo lidí. Protože však jedině dobrovolným a láskyplným odevzdáním se Bohu je možno dosáhnouti zbavení se všech pout, které nás váží k utrpení a strastem, je nesmírně důležité, dobře uvážit, jak

je možno, aby se člověk oddal do vůle Boží i přes všechna utrpení. K tomu má posloužit tato kapitola.

Vyjděme zase z obrazu: Když se dítěti něco stane nebo má nějakou bolest, první co učiní není, že samo ošetřuje svou ránu, nýbrž ihned volá po matce a utíká k ní, jsouc si jisto její láskyplnou pomocí a věříc v její schopnost utišit bolest. Nepřemýšlí o tom, že musí trpět bolest a za to, že si ji učinilo z vlastní nevědomosti a neopatrnosti a nepoddává se své bolesti řkouc: "Když jsem se uhodilo, musím trpět, nač bych běželo k matce! Vždyť musím uznat, že za svou nepozornost jsem hodno této bolesti." Kdyby takto uvažovalo, nezbavila by je matka bolesti, ale ne pro svou nelásku k dítěti, ale pro nedůvěru dítěte v sílu a pomoc matčinu.

Hned vidíte, že je to váš případ. Namítnete mi, že se dle svých sil snažíte o přiblížení k Bohu, jenže přitom nejednáte jako dítě, které bez rozmýšlení běží k matce se svou bolestí, nýbrž neustále říkáte: "Zavinil jsem si svou bolest, vím, že za to musím trpět." Pak ale se nemůžete s důvěrou obracet ke své matce (Bohu) a mnoho z hojivých prostředků, které je vám ochotna dáti na ránu, strháváte a považujete za neúčinné. Také váš útěk k matce za takových okolností je podoben plazení se hlemýždímu. Co zatím musíte zkusit s neošetřenou ranou, o tom nemusím hovořit. U vás není pravé oddanosti, nýbrž spíše snaha dělati kompromisy, vyrovnávat se tak na 50 %. Říkáte: "Já sice vím, že kdybys chtěl, že bys mně mohl pomoci, ale ty mně pomoci nechceš, protože za své provinění musím spravedlivě trpět." Kdo za takového myšlenkového stavu poběží k Bohu a bude schopen jej milovati? Miluje souzený soudce, třebaš byl soudce ten spravedlivý? K Bohu nesmíme míti poměr souzeného k soudci. To je nejhorší vztah k Bohu, jaký můžete vůbec mít, protože kdo zač Boha považuje, tak se mu on projevuje a tak s ním jedná. Nemůže jinak, protože nechce v tom člověku způsobiti úplnou nevěru. Jako soudce musí mu přece ustavičně dávat najevo, že soudí a nespí, že je živ, a že vládne. (Vizte Židy ve Starém zákoně a jak to nakonec dopadlo). Každý z nás se něčím provinil a stěží lze rozpoznati čí ranec provinění je větší, jestli můj nebo váš. Když však někdo ví, že jeho ranec je větší, a ví to lépe než Pán Bůh, je něco platné, vykládat mu, že to není pravda? Za krátko soustředí všechnu svou mysl na ten ranec a není pak divu, že cítí jeho tíhu dvojnásobně než ten, který myslí spíše na Boha. Ne z toho důvodu je vaše provinění tak veliké, že již původně bylo větší než ostatních, ale proto, že své břímě neskládáte k nohám Božím, nýbrž vlečete se s ním dál. Každé břímě se časem protěžká, i když původně nebylo tak těžké. Ale řekněte mi spravedlivě, kam

se s tím až chcete vléci? Ve své nevědomosti (odpusťte) znáte jen jeden recept, jak se jej zbavit, a to odejít z tohoto slzavého údolí. Napovídal jsem vám už o tom více, ale uvažujte také o mém receptu, který jsem opsal od Krista: "Pojďte ke mně všichni, kteří jste obtíženi a já vás občerstvím."

Stačí k Němu jít a nepřemýšlet o příčinách své bolesti. Zdá se mi, že není náhodné, jak tak málo mluvil Kristus o karmě a předešlých vtěleních, o čem v Indii jsou celé knihy. Kristus je ztělesněná láska a ta nikdy nevyčítá: "Tohle jsi udělal v minulém životě, proto trpíš." Jeho jediná podmínka odpuštění je láska. Miluj mne, pojď ke mně a já ti odpustím. Odpouští cizoložné ženě, která jej milovala. V tom případě nelze přece říci, že vyprchala její karma. Když cizoložila, bylo to provinění hodné potrestání. Vy jste křesťan, máte první povinnost zapomenout na to, co bylo, neboť zůstane-li vaše mysl u vašich provinění, u karmy, nikdy se nepovznese k Bohu (pozn.: přejete si, aby Bůh zapomněl na všechno vaše provinění, ale sám na ně nechcete zapomenout?), právě jako dítě plačící někde daleko od matky nad svou bolestí, nepůjde k matce, dokud si bude vzpomínat jen na svou bolest a bude zapomínat na pomoc a moc své matky. Řekl jsem "moc své matky", protože ono si musí uvědomit, že matka má moc jeho ránu ošetřit a jeho bolest utiřit. Váš Pán Bůh je ale sešněrován zákonem karmy, který si sám ušil a půjdete-li k Němu, pokrčí rameny a řekne: "Synu, mám tě rád, ale co je to platné, spravedlnost je spravedlnost." Ale Bůh tak nesoudí. Náš pojem o spravedlnosti se už proto nekryje s Jeho, že nevíme nic anebo velmi málo o poslední příčině dění a všech našich skutků. Vždy jsme hřešili, velmi jsouce vzdáleni od Boha a to je pro nás hodně polehčující okolností. Vzpomeňte na přirovnání o marnotratném synu (Luk. XV, 11-32), který byl velmi vzdálen od Otce. Ale ani proto jej Otec nezamítl, když se syn vrátil.

Tam je krásně řečeno, že naše karma nemůže stát v cestě lásce Boží. Náš otec miluje všechny protože, kdyby měl milovat jen ty, kteří se neprovinili, nemiloval by vůbec. Ale jak může přivinit svého syna na svou hrud', když on se nevrací a zůstává ve špíně, ve světě. Chci vám zmíněné podobenství důkladně vyložit:

"Nějaký člověk měl dva syny. Mladší z nich řekl otci: "Otče, dej mi díl statku, který na mne připadá." On pak jim rozdělil statek. Po nemnohých dnech sebral mladší syn všechno, odstěhoval se do vzdálené krajiny a tam rozplýval svůj majetek rozmařilým životem."

V této první části se líčí obdaření lidstva božskými statky, božskou duší a všemi nejlepšími vlastnostmi. Lidstvo se však oddělilo od Boha (Vizte např.: Starý zákon, kde se líčí, jak byl židovský národ veden napřed samým Bohem, teprve později králi) a to je zároveň stálo pozbytí všech božských schopností. V tom je celé naše provinění a nemůže být ani většího hříchu.

Všechny ostatní neřesti a bída plynou právě z toho, že jsme odděleni od Boha. Je nesmyslné domnívati se, že můžeme dělat něco horšího, než zůstat vzdáleni od Boha a stejně nesmyslné je domnívati se, že bychom mohli být trestáni více za jakékoliv provinění, než za naše oddálení se od Boha.

Z tohoto hlediska je pochopení naší karmy a utrpení hračkou. Kdo více zapomněl na Boha, je dříve nebo později více trestán. Vzdálení od Boha nese totiž s sebou upadání do nevědomosti a z toho plynoucích činů a samovolně se dostavujících trestů. O tom nám dále praví podobenství:

"Když pak všechno utratil, nastal veliký hlad po oné krajině, a on počal míti nouzi. I šel a chytil se jednoho občana oné krajiny, a ten jej poslal na své pole pásti vepře. I dychtil naplniti si žaludek plody, které jedli vepři, ale nikdo mu je nedával."

Svou nevědomostí utratí člověk postupem své odloučenosti od Boha všechno, a to je kritický stav, protože další setrvání v odloučenosti by znamenalo duchovní smrt. Vy jste se v tomto životě ocitl v onom kritickém stavu, kdy marně žádáte o plody, kterých se dostává světským nepoznalým lidem (vepři a svině jsou i jinde v Bibli symbolem světských lidí. Viz: neházejte perle sviním...), žádáte aspoň o takové trochu slušné živobytíčko, ale nikdo vám je nedává. Není v moci žádného člověka vám něco lepšího poskytnout než co máte. Lidé sami hladoví a mnozí jsou na tom o to hůře, že ani neví, že jim něco schází, když mají poměrný hmotný klid. K tomu se vztahují slova "nastal veliký hlad v oné krajině". Ale přece je jediné jisté východisko z tohoto stavu. V podobenství o tom čteme:

"Vzpamatoval se a řekl: "Kolik nádeníků mého otce má nadbytek chleba, já však zde hynu hladem! Vydám se na cestu ke svému otci a řeknu mu: "Otče, hřešil jsem proti nebi i před tebou, nejsem hoden nazývati se tvým synem, učiň mne jedním ze svých nádeníků." I vydal se na cestu a šel ke svému otci."

Jediné východisko je vzpamatovati se a jíti k Otci. Ani nevíte, jak jste mne překvapil, ale nepěkně, a zároveň zarmoutil, když jste mně řekl, že vlastně Bůh a cesta k němu není stále ještě středem vašich zájmů. To jste se tedy ještě nevzpamatoval! Viděl jsem sice

často, že kolísáte ve víře v Boha, byl jsem svědkem toho, jak jste se zabral do nějakých světských záležitostí např. do mezinárodní situace, a jak jste se chvěl jako osika, když jste zuřil nad zkažeností světa. Byl jsem často svědkem tohoto živelného vzepětí celé vaší osobnosti proti světu a v duchu jsem si kladl otázku: "Dovedl byste také s takovým zápalem zapíratí sebe, dovedl byste s takovým zápalem na druhé straně prahnouti po spojení s Bohem?" A stále jasněji jste mi odhaloval smutnou pravdu, že zatím ne!

Mluvíte o tom, v jakém prostředí byste se chtěl v příštím vtělení narodit, co byste chtěl v tomto světě dokázat, ale neslyším vás mluvit o tom, že byste si přál co nejdříve stát se vědomým synem Božím. Víte co to znamená? Zatím i v myšlenkách zůstáváte mezi prasaty (symbol) a nevzpamatováváte se. Učinil jsem v tomto spise vše, aby se Bůh stal středem vašeho života, abyste zanechal všech těch myšlenek o karmě, politice, příštím vtělení, a nyní se snažím o to, aby jste pochopil, že v okamžiku, kdy opustíte všechny ty myšlenky, které tvoří součást vašeho zevního Já, a zároveň vykročíte na cestu k Bohu, stanete se rázem hoden synovství Božího, nehledě k tomu, čeho jste se před tím dopustil. Čtěte dále:

"Když byl (syn) ještě daleko (od Otce), spatřil jej otec, slitoval se nad ním, přiběhl, vrhl se mu kolem krku a zlíbal jej. Syn mu řekl: "Otče, zhřešil jsem proti nebi i před tebou, nejsem už hoden nazývat se tvým synem." Otec však rozkázal svým služebníkům: "Rychle přineste nejlepší roucho a oblecte jej, dejte mu na ruku prsten a sandály na nohy, přiveďte vykrmené tele, a zabijte je a budeme jísti a radovati se, že tento můj syn byl mrtev a ožil, ztratil se, byl nalezen," I počali se radovati."

Není to nejkrásnější zaslíbení pro každého hříšníka a každého trpícího? I když člověk není schopen dojít až k Bohu, vychází mu tento již zdáli vstříc. Bohu stačí, vidí-li, že se člověk k Němu v pokoře a s důvěrou obrací. Pochopte nyní a podržte to navždy v paměti: Vědomí o vašem předešlém životě není vám už dáno k tomu, abyste si nezoufal a věděl proč máte trpět! Ukázal jsem vám, že trpíte především za svou vzdálenost od Boha a teprve v druhé řadě a hrozně málo za to, co jste natropil. Toto vědomí o vašem předešlém životě vám má nyní posloužit hlavně ke zvýšení vaší pokory, která chvílemi (někdy se totiž vzpamatovává) vydatně vynechává (souzení lidí, světové situace, politiky, přátel, atd.) Tak jaký jste, nemůžete jít s důvěrou k Bohu, který se vám zdá být bezmocný proti vlastním zákonům, zrovna tak k Němu nemůžete jít, dokud si osobujete schopnost posuzovati svou situaci i situaci

jiných a děláte z ní závěry lidské, nevycházející z božské přirozenosti. Co považujete za dobré, nemusí být dobré. Dobré je to, co Bůh činí. Tomu se říká pokora a taková brzo vyvádí z vlastní okruhu chabého myšlení a souzení, a přivádí k osvětlení rozumem Božím. Zarmoucen pozoroval jsem jaké modlitby vysíláte k Bohu. Nemluvím ani o tom, že si přejete uniknout ze světa. To už jsem klasifikoval jako vzpouru vůči vůli boží, čili přímé neuznávání Boha. Takové myšlenky znemožňují nastoupení opravdové cesty k Bohu. Ale tohle jsem vám ani nechtěl znovu vyčítat, nýbrž vaše modlitby, které jsou sestaveny tak, jako byste Boha považoval za velmi zapomenutlivého starce, jemuž se musí neustále říkat: "Podívej se, tohle jsi slíbil, tohle jsi neudělal, tohle máš dělat!" Takový je váš poměr k Bohu. Pak nepomůže žádná koncentrace. Chápete, že se takovými upomínkami, složenými ze žalmů a odjinud, stavíte nad rozum Boží, třebas podvědomě!? Může být váš poměr k Němu jako k dokonalému Otci nebo k dokonalé Matce? Můžete pak všechno své snažení činiti pro větší slávu Boží a v dokonalé oddanosti do jeho vůle? Nehledejte příčiny svého ubohého stavu ani v zapomnělosti Boží, ani v jeho nelásce, ani v karmě, ale ve svém lpění na vlastním myšlení, na vlastním chtění, na vlastním hospodaření a vlastním osvobozování se. Spolehněte se na to, že Bůh vám znovu udělí promarněné synovství a dědictví ve svém království, jakmile přestanete žádat těch plodů pro vepře, které jsem právě jmenoval (vlastní chtění atd.). Bůh si nepřeje, abyste jednal jako ostatní lidé a proto tak důrazně cítíte následky svého hmotného myšlení, a to vám budiž nejlepším důkazem, že si vás Bůh vyvolil ve vaší bídě mezi tisíci, abyste se stal co nejdříve Jeho znovunalezeným, znovuzrozeným synem. Nikdo není tak silný, aby šel k Otci, dokud necítí všestrannou svou bídu a dokud neuznává Jeho vševědoucnost, nejvyšší lásku a moudrost. Do té doby zavrhuje sám sebe a trpí za svou nevědomost.

(Pozn.: Avidya. - K tomu bych chtěl ještě poznamenati, že nemůžete svoje utrpení srovnávat např. s utrpením ostatních chudáků, kteří jsou nevědomí a malomyslní. Ti tolik netrpí jako uvědomělí lidé, právě tak jako daleko méně trpí zvířata než lidé. Není tedy nespravedlivé, že tolik trpí a po celý život, bez světélka poznání a ulehčení. Jejich vědomí není tak bdělé, aby postihlo míru jejich utrpení a tím odpadá to nejhorší utrpení, muka duševní, jako jsou pocit méněcennosti před lidmi i před Bohem, neschopnosti býti prospěšným atd. O to všechno vy trpíte více, a proto není váš stav beznadějným a vaše utrpení by rychle dospělo ke konci, kdybyste dbal rad uložených v tomto sešitě. Mám pomocné měřítko pro to, komu může býti pomoci a komu ne.

Slovem pomozeno myslím, kdo může dosáhnout vybřednutí z utrpení a ze zrozování. Rozdělit jsem si lidské životy na meziživoty a hlavní životy.

Meziživotem nazývám život většiny lidí, u nichž není vyhlídky na poznání Boha. Že se jedná u nich o meziživot, o tom svědčí mnohé známky: Neví o Bohu, mají příliš světských zájmů a pokud dosáhli nějakého vědomí o vyšším nebo posmrtném životě, nedovedou na tomto vědomí stavěti dál. Pokud např. jsou příslušníky církve, nesnaží se prohloubit církevní základy náboženské a jejich náboženské projevy se nikdy nebo jen výjimečně spojují s ostatním životem, nesrůstají s ním a náboženství se tudíž nestává výrazem jejich osobnosti, takže mnohé jejich počínání bychom mohli nazvat protináboženské.

Jedná-li se např. o spiritisty, ti z nich, kteří prožívají takový meziživot (jako Conan Doyle), lpí na svém částečném poznání, které se pak stává jejich novou osobností, a třeba bylo vyšší než poznání průměrného člověka, nepovznese je až k Bohu.

Rovněž život mystického žáka, který sice dělá mystická cvičení, ale ne proto, aby splynul s Bohem, nýbrž proto, aby dosáhl dokonalosti, v níž má zalíbení. Jedná se mu tedy nikoliv o Boha, nýbrž o sebe samého, o svou osobní dokonalost. Takový, pokud si neuvědomí svůj stav a neprosí neustále o lásku k Bohu, je odkázán k neúspěchu ve všech svých cvičeních a koneckonců k meziživotu, v němž nemůže dosáhnout spojení s Bohem.

Toho si také buďte dobře vědom, že poznání Boha je možno jen oddáním se mu, ztrátou sebe, všeho svého chtění, pokud se nesrovnává s vůlí boží. Budete-li stále lpět na svých vlastních názorech o Bohu, pak jen úžasná milost Boží vám může dopomoci, abyste nežil meziživotem.

Co se týče meziživota, není nezlomným pravidlem, že celý život musí být meziživotem, neboť všude působí milost Boží a řekl jsem již jinde, že v životě každého normálního člověka existuje den, kdy se otvírají duchovní poklady a krásy a kdy stačí je přijmout a tím změnit svůj meziživot v život hlavní. Jenže mnohý člověk tento den propase a pak dlouho marně čeká příštího nového dne. Za meziživot považuji také život neplnomyslného člověka.

Životem hlavním nejmenuji jen takový, v němž člověk dosáhne zaručeně poznání Boha, nýbrž onen, v němž se k Bohu podstatně přiblíží. A život takového člověka poznáme na první pohled. Nezáleží, jak mnoho chybje, ale do jaké míry proniká stupni poznání vzhůru. I u něho jsou přestávky, kdy vlny

duchovního přílivu opadají, ale po takových obdobích nastává zase vždy mocnější duchovní příliv. Dostane-li se takový člověk k církevnímu náboženství, za čas je mu těsné a neopouští-li je, podstatně je prohlubuje až k mystickým hloubkám. Sv. František z Assisi, sv. Jan z Kříže, sv. Terezie a jiní nepotřebovali odsoudit a odkopnout církev, když chtěli poznati Boha.

Zrovna tak, kdo se dostal z okultismu nebo konkrétně ze spiritismu k mystice, nemusí jej odkopávat, protože i okultismus i spiritismus speciálně chová mnohé dobré poučky pro mystického žáka. Musíme však správně zařadit okultismus do hierarchie hodnot, protože okultismus musí být daleko nižším a nedůležitějším než mystika. A z toho důvodu nesmí okultismus zůstat součástí naší zevní osobnosti (neodborně řečeno: nesmí zůstat naší zájmovou oblastí), protože by ji posiloval právě jako materialismus v protikladu k proti božskému Já. Je tedy žádoucí, aby mystický žák zanechal pokud možno okultních praktik a soudně si přisvojil z celého okultismu jen tolik, kolik je nezbytně nutno a propisko pro jeho cestu k Bohu a ostatní bezpodmínečně odhodil. Okultní schopnosti, jako hypnotiserská schopnost a mediumita, jsou na škodu mystickému vývoji, mystický žák si jich nesmí přát. Těžce jsem nesl, že jste se i v době své mystické praxe, obracel s otázkami na astrální bytosti.

Mystickému žákovi nemůže dát v duchovních věcech nikdo uspokojivější odpověď než Bůh. Všimněme si, kolikrát byli i králové židovští trestáni a napomínáni, že se ptali všelijakých lidí duchy posedlých místo Boha, když měli po ruce proroky Boží. Byli kolikráte za to tak trestáni, že jim bylo určeno Bohem dlouhé trápení, odnětí poznání a potupná, těžká smrt. Uvážíte-li ještě, že všechny špatné duchovní vlivy jsou v úzkém vztahu k astrálním vlivům, nebudete toto moje kritické stanovisko vůči spiritismu a okultismu považovati za osobní zaujetí, nýbrž za poučnou výstrahu vám, abyste se hleděl od nich izolovat a nezadlužovat se v astrálnu svými otázkami. Vaše sny vám prozradily dosud všechno, co jste potřeboval. Nyní z nich jasně vidíte, že vaše tělesné utrpení vás nezničí, ale vychová k duchovnímu poznání a měl byste tedy ze všech sil napomáhati splnění těchto Božích zaslíbení. Proberte si prosím aspoň poslední sny i s mými výklady v mysli a přijdete ke stejné jistotě, jakou mám já: osvobození se blíží, ale vy musíte vejít do otevřené brány. Při této příležitosti vám znovu připomínám, že toto osvobození nebude řešeno hmotnou smrtí.

Modlete se s Tomášem Kempenským, jehož modlitbu náhodně nahmatávám v jeho knize O následování Krista:

"Pane Bože můj, ty jsi moje vše, a co jsem, že se osměluji mluvit s Tebou? Jsem tvým nejchudším služebníkem, nejbídnějším červem pozemským, jsem mnohem chudší a opovrženímhodnější, než jak poznávám a než se odvažuji říci. Pomysli, ó Pane Bože, že nejsem nic, že nic nemám a že nic nesvedu. Ty jediný jsi dobrý, spravedlivý a svatý, ty můžeš vše, dáváš vše, vyplňuješ vše a jenom hříšníky zůstavuješ prázdné. Vzpomeň na svoje milosrdenství a naplň moje srdce svojí milostí, neboť nechceš, aby tvoje díla zůstala neplodná. Jak bych mohl v tomto ubohém životě setrvat, kdyby mne neposilovala tvoje milost a tvé milosrdenství?"

Neodvracej ode mne svého obličeje a neváhej se svým odpuštěním. Nebeř mi své útěchy, aby moje duše nebyla před tebou jako "země bez vody". Pane, nauč mne konati své skutky podle tvé vůle, nauč mne kráčet před tebou důstojně a pokorně, neboť tys mojí moudrostí, ty mne znáš v pravdě a poznal jsi mne dříve, než byl svět a než jsem se sám ve světě narodil..."

"Díky Tobě, že jsi nešetřil mých hříchů a že naopak jsi mne změkčil ranami své lásky, když jsi mne navštívil bolestmi své lásky, když jsi na mne poslal trampoty zevně i vnitřně. Není nikoho pod sluncem, kdo by nemohl potěšit, než Ty Pane, Bože můj, nebeský lékáři svých duší!"

"Neboť ty biješ a uzdravuješ, vedeš do podsvětí a zase odtud vyvádíš" (Tob. XIII, 2). Nechť se nedotkne tvůj trest a prut tvé kázně nechť je mým učitelem. Hleď, Otče milovaný, jsem ve Tvých rukou. A skláním se pod prut Tvé kázně. Ved' svoje rány na moje záda a na můj týl, abys moji vzpurnou mysl podrobil Tvé vůli. Učiň ze mne, jak jsi to dovedl již odevždy, žáka zbožného a pokorného, abych svůj život zařídil podle každého Tvého pokynu. Doporučím se Tobě a vše, co jest moje, abych se polepšil, neboť mnohem spásnější jest býti trestán zde, než v záhrobí. Ty víš vše, a o všem, a nic Ti není skryto ve svědomí lidí. Ty víš budoucnost dříve než se stala a není Ti třeba, aby Ti někdo něco pověděl, nebo Ti připomněl, co se děje na zemi. Ty víš, co mně prospěje k pokroku v dobru a jak je užitečná trampota, aby byl vypleněn i zbytek hříchu. Učiň se mnou podle své libosti a nezavrhuj mne pro můj hříšný život, kterého nikdo nezná lépe a neprohlédl lépe nad Tebe. Dopust', ó Pane, abych věděl jen to, co věděti mám. Dopust', abych chválil to, co se Ti nejlépe líbí, nechť si vážím jen toho, co má v Tvých očích cenu a nechť opovrhuji tím, co je Tobě hodno opovržení. Nedopust', abych soudil podle zevního zdání, a také ne podle slyšení lidí nezkušených, abych podle nich určoval své názory, nýbrž pouč mne, abych v duchu pravdy dovedl

rozeznávat smyslné od duchovního a abych především se tázal vždycky po Tvé libosti. Lidské smysly klamou se často ve svých úsudcích. Také se klamou ti, kteří milují svět, když zavěšují svá srdce jenom na věci viditelné. Stává se člověk snad lepší, když ho jiní vysoce chválí a ctí? Falešný člověk klame falešného, marnivý marnivého, slepý slepého, slabý slabého, když ho povznáší ve chvalořečích. Ale ve skutečnosti zahanbuje tím více, čím více ho chválí bez příčiny. Neboť tolik a nic více jest člověk ve Tvých očích, praví pokorný sv. František."

(Vytaženo z kap. III., Knihy III. "Modlitba o dar zbožnosti a z kap. 50, Knihy III., odst.5., a dále.)

Po této vsuvce, jak se domnívám a přeji, že je užitečné, vrátím se ještě nakrátko k podobenství o marnotratném synovi. Všimněte si, při jaké příležitosti Kristus přednáší tento krásný slovní obraz. Sv. Lukáš píše: blížili se k němu samí celníci a hříšníci, aby ho poslouchali. Farizejové však a zákoníci reptali: "Tento člověk přijímá hříšníky a jí s nimi." Také tato okolnost, že při takové příležitosti tak krásně se Kristus zastává všech nemocných potřebujících lékaře, budiž vám oporou a poslouží vaší víře.

Přál bych vám, abyste si z této kapitoly, hlavně z podobenství Kristova a z Kempenského vzal aspoň tolik, že nemusíte trpět za svá provinění z minulých životů, ale jak vám bylo krásně řečeno v jednom snu; jakmile proniknete až dolu, to jest do nitra, kde sídlí Bůh, osvítlí se celá vaše duše, celá vaše bytost poznáním, které zároveň odstraní osten vašeho utrpení.

Dále ve svém zájmu zkorigujte trochu své názory. Také mystická cesta má své stupně. Názory, které jste měl při vstupu na ní a jež vám svého času dobře sloužily, dnes jsou již nedostačující a také vám se zdají násilné. Zkoumejte je a co je špatného odhodte, dobrého se chytte a stavte na tom dál. Buďte si při tom dobře vědom, že svým rozumem neprohlédnete podstatu a poslední příčinu Božího počínání a poukazuje-li nějaký váš rozumový vývoj anebo rozumový výklad některé části Písma proti Bohu, hned se spolu o tom poradíme, protože dvěma lidem Bůh dá dvojnásob tolik co jednomu. Hlavně je důležité, abyste v sobě nenechal nezodpověděné otázky, které rozhodují o vašem vztahu k Bohu, o víře, lásce, atd. Pro mne jsou takové otázky velmi cenné, protože mne mohou jednou také napadnout a sám bych třeba nenašel včas vysvětlení. Vaše přemýšlení však nikdy nesmí být zkoumání a zkoušení Boha, protože daleko více je nám třeba vědomí, že nic neumíme, že ničemu nerozumíme z

božských věcí, než pochopení maličností, jejichž znalost nám bude jednou samozřejmostí. Naše porozumění má jít tak daleko, abychom dobře věděli, co od nás Bůh chce, jak mu máme sloužiti, jak poznávati jeho vůli a jak dosáhnouti větší lásky k němu.

Přejte si, abyste každému, s kým přijdete do styku, posloužil v tom smyslu, v jakém by mu posloužil Bůh, i když sám nemůžete přiložiti ruku k dílu; a čiňte se tak stále hodnějším nástrojem Jeho vůle. Na druhé straně žádejte od Boha, aby všichni lidé, hlavně ti, kteří vám chtějí usnadniti duchovní postup, stávali se před vámi nástroji božími. Hledte rozeznat, kdy k vám z nich hovoří Bůh a přejte si, aby se vám projevoval vždy ve všem. Než požádáte člověka o duchovní pomoc, poproste Boha, aby se skrze dotyčného projevil. Záleží vám totiž na tom, abyste se odevšad dozvídal, jaká je vůle boží a zvěděv ji, mohl se jí podříditi. Nebude-li vám záležet na tom, jaká je vůle Boží, nebudete se také snažit jí podvolit a pak nevybřednete z onoho duševního anarchismu, jakého jsem u Vás často svědkem.

(Bůh si stejně cení vaší dobré vůle, jako činů, vidí-li, že si nemůžeme jinak z vlastních sil pomoci.)

O dobrovolné očistě

Zbývá mi v rámci tohoto spisku promluvit o dobrovolné očistě. Pochopilo ji jen velmi málo duchů v Evropě, protože u většiny lidí se proměňuje v samoučelnou věc a pak nemůže přispěti k duchovnímu poznání člověka, nýbrž jenom k posílení jeho zevní osobnosti. Ukáži napřed jak očista vypadati nemá:

Když Evropa pomalu ztrácela svůj náboženský ideál - Krista, vyskytli se reformátoři, kteří však většinou nebyli lidmi spojenými s Bohem a zreformovali náboženství v duchu starozákonních Židů: mravnost, mravnost, mravnost. Z celého náboženství nadělali mravní zásady, netušíce ani k jakému úpadku tím přivedli samo náboženství.

Uděláme-li z evangelií naučné slovníky mravnosti, zapomínáme na náboženství, v němž mravnost tvoří jen jednu složku, ale netvoří náboženství celé. Umravňovatel vidí v Kristových slovech "následuj mne" jen mravní příkaz, abychom nehřešili jako nehřešil Kristus; nehledě k tomu, že nehřešiti je holá nemožnost, nespočívá následování Krista v nehřešení.

Když se ptal jakýsi mládenec Ježíše, čím by mohl dosáhnouti království nebeského, dostal odpověď, že nestačí vyvarovávat se od mládí těžkých hříchů, ani by nebylo stačilo,

kdyby prodal všechn svůj majetek a peníze rozdal chudým, kdyby neuposlechl vrcholné výzvy "Následuj mne".

Jakmile se pro samé umravňovatelství zapomnělo na následování Krista, byl konec s duchovním pokrokem. A dnešní generace správně poznala, že určité mravní příkazy založené jen na tradici, nemají buď žádnou výchovnou sílu, anebo ji neodvratně ztrácí. Mravnost je jedním z květů rostliny náboženství. Samotný květ dlouho nevydrží, když se uměle udržuje ve vodě (tradice), neřku-li, aby vydal plody.

"Tohle je dobré, slušné, pěkné, mravné", jsou slova, která nikoho nepřidrží při mravnosti a tím méně při očistě. Ani vůle, abychom byli vyhraněnými osobnostmi nestačí k účinné očistě. A proč? Očista a mravnost má tehdy dokonalý účel, je-li prováděna ne z lásky k sobě, nebo ze strachu před zkázou, nýbrž z lásky k Bohu a z vůle ztratit své staré Já. Vtipně praví dr. Alfred Fuchs ve knize O deseti svatých: "Svatí nechtěli býti nikdy vyhraněnými osobnostmi. Byli si naopak vždy vědomi slova evangelia, že kdo ztratí svou duši pro Boha, nalezne ji, a kdo ji bude hledati, ztratí ji!"

Mravnost, kterou děláme proto, že se nám nemravnost na sobě samých nelíbí a netěší nás, je právě takovou špatností před Bohem jako nemravnost, kterou pášeme proto, že mravnost by nám neskýtala takové pohodlí a rozkoše. Dokud Vám nebude tohle jasné, nemůžete nastoupit pravou očistu a nemůžete být mravný. krátce mohu říci: býti mravný ze záliby je nemravné, právě jako býti nemravný ze záliby je špatné. V obou případech hoví člověk zálibám anebo žádostem své osobnosti.

Jenže v případě, že se mu na sobě líbí mravnost, těžko je mu vylíčiti a vysvětliti, že i touto zálibou se staví proti ztrátě své duše a proti nabytí nového života. Začne nám třeba vykládat o příkazech božích a odvolávat se na nutnost jejich plnění. Ale ve skutečnosti málokomu záleží tolik na příkazech božích, jako na sobě samém. O tom se můžeme snadno přesvědčiti, když pozorujeme, jak mu není vhod, dopustí-li na něho Bůh zármutek a strasti. Vše možně se hledí z toho vyzouvat, bez ohledu, zdali plní vůli Boží, ale jedině s ohledem na své pohodlí a klid.

Samolibost a sebeláska jdou ruku v ruce a jsou největšími překážkami na cestě k Bohu. Je-li mravnost projevem samolibosti - tvoří překážku, přes níž nemůžeme k Bohu. Dnešní (právem za znemravnělou považovanou) generaci nemohla imponovat taková samolibá mravnost předcházející generace, a když tito mladí poznali, na čem spočívá zevní zdání mravnosti, odhodili předsudky o slušnosti (protože pravá slušnost už nebyla) a stali se

více neslušnými než předešlá generace. To se staršímu pokolení nelíbí a slyšíme z jeho úst umravňující výroky, které však nikoho nemohou spasit, protože nestojí na náboženském podkladě.

Jakmile se prohloubí náboženský základ člověka a vzbudí se v něm láska k Bohu, kde se vzala, tu se vzala, objeví se u něho nenásilně a přirozeným vývinem také mravnost, a to mravnost pravá, zakořeněná v nejvnitřnější části lidské osobnosti, která také dovede vysvětliti k čemu je mravnost a jaké má místo v náboženském životě. Mravnost musí přestati býti však výlučnou náplní náboženství, protože obsahem náboženství je především Bůh, a bude-li si tento přát, abychom mu obětovali i všechny svoje ctnosti, vydáme je bez reptání, protože milujeme-li Boha, záleží nám na tom, abychom jej milovali více než ctnosti a konec konců více než sebe. Poučný je příklad Abrahamův, kdy Bůh, nežli mu udělil svou moudrost, zkoušel jej, zda umí z lásky k Němu opustiti i ctnosti i lásku k synovi.

Nyní mně zbývá napsati, jak si představuji dobrovolnou očistu. A zase odpovím větou, omílanou v různých podobách v tomto spisku: dobrovolně, bez nátlaku zevní osobnosti, která se chce sobě líbit konejme všechno tak, abychom sloužili Bohu a jak praví sv. Benedikt: Ut in omnibus glorificetur Deus (Aby ve všem byl oslaven Bůh).

Zvláště vaše životní postavení vás nemůže ani na okamžik přivésti do rozpaků, co On od vás chce. Nechce na vás službu činy, které si zrovna přeje vaše zevní osobnost, a v níž by měla zalíbení. Co by prospělo vaši duši, a jak byste se přiblížil k milujícímu vás Bohu, kdybyste mohl pomáhat činy a pojal jste v tom větší zalíbení než v Bohu? Taková vaše činnost, třeba dobrodružná, by znamenala přímé zamezení přístupu k Bohu. Nepochybují vůbec, že byste i sobě předstíral, že pomáháte z lásky k Bohu anebo k bližnímu. Mám v Praze přímo na očích takové dobrodince, náboženské kazatele a horlitele pro cestu k Bohu, ale ať je pozoruji z kterékoliv strany, nevidím, že sami dosahovali spojení s Bohem. Zkrátka, nemohou se přenéstí přes svou dobrodružnou činnost, která se stala jejich hlavním zájmem, takže slouží dvě pánům: své zálibě v prospívání a Bohu.

Zdá se vám možná, že vybočuji z rámce rozumnosti, když dobročinnost jmenuji jako překážku na cestě k Bohu. Ale doufám, že přesně rozlišujete jako já, zálibu v dobročinnosti a dobročinnost samu. Dobročinnost sama nepřekáží na cestě k Bohu, ale naopak k Němu vede, ale nepoznal jsem dosud člověka, který by dokázal

být dobročinným bez zalíbení v dobročinnosti a tedy bez zalíbení ve vůli svého Já. Rozřeším vám tuhle věc snadno a rychle.

Nejnižší druh cesty k Bohu, která však nemůže až k němu dovést, je cesta činů (tedy také dobročinnosti). Další, vyšší, je cesta kontemplativní, a to jest meditační a koncentrační v poslední fázi, která sice již může přivést duši daleko, ale ještě ji nepřivádí v úplné poznání Boha, protože nakonec musí přijít spojení, a to je v křesťanství možné jen láskou, která musí posvěcovat, chvíle soustředění na Boha.

Soustředíme-li se na Boha jeden bez lásky a druhý s láskou k Němu, je v tom velký rozdíl. Nepochybuji o tom, že se každý z nás bude soustřeďovati s malými výsledky tak dlouho, dokud jej pouto lásky úplně nesváže s Bohem v jeden jediný celek. Tuto třetí část cesty k Bohu nazývá sv. Jan z Kříže - via unitiva - cestou spojovací.

Když někdo dosáhl tohoto třetího, může s klidem do světa, může kázat, činit dobro, napomáhat a chválit, nikdy nic nebude činit z osobního zalíbení, nýbrž z lásky k Bohu. Neboť nežije v něm již jeho starý člověk, nýbrž Kristus. Doporučuji vám, abyste nyní netoužil po schopnosti pomáhat lidem, nýbrž abyste prosil o lásku k Bohu. Dostane-li se vám té, pak se spojíte s Bohem a pak již ani okamžik Bůh nedovolí, abyste zůstal neprospěšný lidem.

Kdybyste se uzdravil např. dříve, než byste se spojil s Bohem, měli by z toho ostatní jen malý prospěch, právě jako jej mají z nás, kteří jim nemůžeme bez překážek pomáhat.

Bez věštění mohu zcela určitě předpokládati, že Bůh vám dříve nebo později dá úkol, který nepřísluší člověku žijícímu mezi životem, nýbrž životem spojeným s životem Božím.

Jako dokonalé spojení dvou lidí, tak i trvalé spojení člověka s Bohem není možné než v lásce. Snažil jsem se všemožně, abych vám pomohl zlikvidovat neláskyplný poměr k Bohu. A tento spisek má jen potud cenu, pokud k tomu aspoň trochu přispěl. Nesnažte se tedy z něho vyčíst nějaká jiná poučení, která by všechna byla vedlejší. Pohyboval jsem se schválně v úzkém kruhu myšlenek, protože jsem se chtěl neustále zdržovati na blízko oné ústřední myšlenky tohoto znění:

"Dokud ve svém utrpení nebudeš milovati Boha jako bys netrpěl, budeš trpěti za svoji nelásku; nemysli, že bys Boha více miloval, kdyby tě nenechal tolik trpět. Pravděpodobně, kdybys byl netrpěl, nebyl bys o něm dnes vůbec věděl. Z toho poznáváš, že se ti vlastně ve tvém utrpení přibližuje a je ti blíže, nežli kdybys žil

v pokoji a blahobytu. Kéž by sis uvědomil, jak blízko, blizoučko je Ti ve chvíli, když trpíš, kéž bys věděl, jak nevýslovně trpí, nemůželi Ti zjevně ukázati, jak Tě v takovém okamžiku miluje. Kdyby Ti to ukázal, shořel bys ve chvíli v žáru Jeho lásky a nemohl by ses nikdy více těšiti z Jeho ustavičné přítomnosti, která Ti bude jednou sladkým údělem."

Toho Ti v brzku dej milosrdný Bůh.

Dopsáno 16. 6. 1936

O B S A H

Předmluva.....	str. 2
Úvodní slovo.....	str. 4
Jak si počínati v zármutku.....	str. 6
Dobrovolné oddání se Bohu.....	str. 21
O dobrovolné očistě.....	str. 31